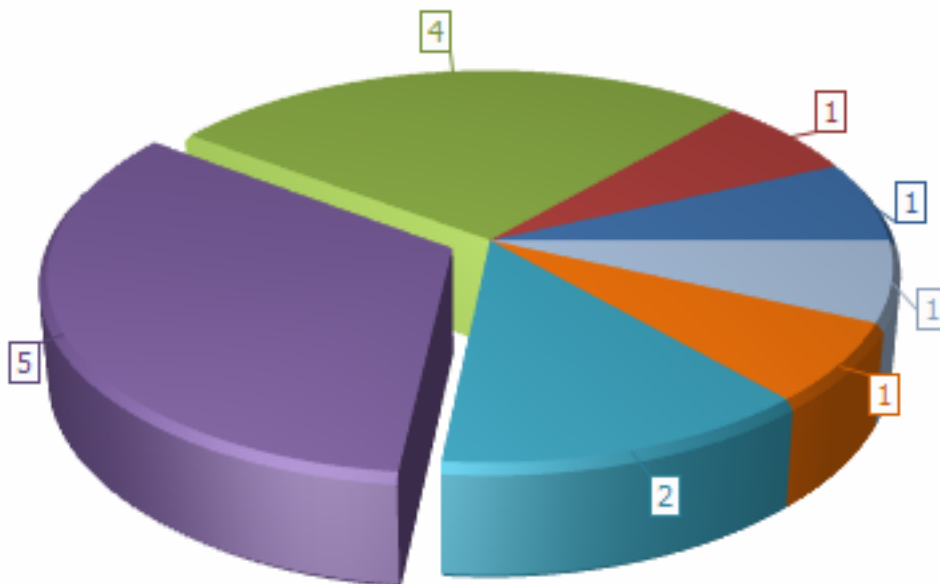

Poročilo medijskih objav

28.10.2021

Objave v poročilu:

28. 10. 2021	Dolenjski list	Stran/Termin: 4	SLOVENIJA
Naslov:	Namesto športa spet zelenjava		
Vsebina:	NOVI OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT		
Avtor:	I. Vidmar		
Rubrika, Oddaja:	DOLENJSKA	Žanr: POROČILO	Naklada: 9.260,00
Gesla:	PROSTORSKO NAČRTOVANJE		
28. 10. 2021	Novi tednik	Stran/Termin: 40	SLOVENIJA
Naslov:	Kakšen je učinek oglaševalske gneče?		
Vsebina:	Enajsta šola pod mostom in Mesto brez reklam		
Avtor:	LEA KOMERIČKI KOTNIK		
Rubrika, Oddaja:	/	Žanr: POROČILO	Naklada: 15.000,00
Gesla:	ZLATA KOCKA		
28. 10. 2021	Vestnik MS	Stran/Termin: 1	SLOVENIJA
Naslov:	Bolj kot varovanju ljudi in narave prisluhnili denarju		
Vsebina:	Daljnovod od Cirkovec do Pinc spremenil pokrajino		
Avtor:			
Rubrika, Oddaja:	Naslovna stran	Žanr: NAPOVEDNIK	Naklada: 11.850,00
Gesla:	ARHITEKTURA, ARHITEKT		
27. 10. 2021	Utrip Savinjske doline	Stran/Termin: 24	SLOVENIJA
Naslov:	Kako zgraditi novo hiso in pri tem uporabiti material stare		
Vsebina:	Evropsko nagrado za slovensko idejo sta si prislužila mlada Spodnjесavinjčana, ki sta predstavila realen projekt rušenja stare hiše in uporabe materialov za gradnjo nove.		
Avtor:	BINA PLAZNIK		
Rubrika, Oddaja:	SAVINJSKE ZGODBE	Žanr: POROČILO	Naklada:
Gesla:	ARHITEKTURNI NATEČAJ, ARHITEKT, ARHITEKTURA		
1. 11. 2021	Obala plus	Stran/Termin: 10	SLOVENIJA
Naslov:	SONJA ANA HOYER		
Vsebina:	Umetnostna zgodovinarica, konzervatorica, avtorica številnih strokovnih člankov in knjig, tudi dveh knjig o umetninah, slikah beneških mojstrov, ki so jih, da bi jih zaščitili pred vojnim uničenjem iz Izole, Pirana in Kopra, odnesli v Italijo. In tam so ostale do danes. Sedemnajst let		
Avtor:	Bojana Leskovar		
Rubrika, Oddaja:	OBALA	Žanr: POROČILO	Naklada: 30.000,00
Gesla:	URBANIZEM		
1. 11. 2021	Obala plus	Stran/Termin: 30	SLOVENIJA
Naslov:	DRAGULJI ZNAMENITOSTI IZ PTIČJE PERSPEKTIVE		
Vsebina:	Ob odkrivanju lepote in zanimivosti mestnega jedra Kopra ostanejo dimniki velikokrat spregledani.		
Avtor:	Maja Cergol		
Rubrika, Oddaja:	/	Žanr: POROČILO	Naklada: 30.000,00
Gesla:	ARHITEKT, ARHITEKTURA		

27. 10. 2021	Sočasnik	Stran/Termin: 34	SLOVENIJA
Naslov:	Temeljni namen je poiskati ustrezno ravnotežje med javnimi in zasebnimi interesi		
Vsebina:	Občina Tolmin je pred enim letom na tretji ponovitvi javne dražbe kot edini interesent kupila objekt nekdanjega hotela Paradiso. Ob zavedanju, da širše območje Sotočja predstavlja izjemen potencial, je župan Uroš Brežan januarja letos imenoval delovno skupino, katere naloga		
Avtor:	Špela Kranjc		
Rubrika, Oddaja:	IZ OBČINSKIH UPRAV	Žanr: INTERVJU	Naklada: 7.400,00
Gesla:	ARHITEKTURNI NATEČAJ, ARHITEKTURA, ARHITEKT		
27. 10. 2021	TV Slovenija 1	Stran/Termin: 19:00:00	SLOVENIJA
Naslov:	Burna razprava v Državnem zboru		
Vsebina:	V Državnem zboru je danes bila druga obravnava predloga gradbenega zakona, ki razburja arhitekta. Burno razpravo so pričakovali mnogi in sicer zaradi določil kdo naj vodi gradbene projekte, ko gre za zgradbe v javnem interesu.		
Avtor:			
Rubrika, Oddaja:	DNEVNIK	Žanr: DIALOGIZIRANO	Naklada:
Gesla:	ARHITEKT		
27. 10. 2021	www.sta.si	Stran/Termin:	SLOVENIJA
Naslov:	Odbor DZ za infrastrukturo opravil drugo branje prenove gradbeno-prostorske zakonodaje		
Vsebina:	Odbor DZ za infrastrukturo, okolje in prostor je v drugem branju potrdil predloga novega gradbenega zakona in zakona o urejanju prostora. Med razpravo je veliko prahu dvignil predvsem amandma koalicije k 66. členu gradbenega zakona, ki po mnenju dela opozicije		
Avtor:	rbi/ap		
Rubrika, Oddaja:		Žanr: SPLETNI	Naklada:
Gesla:	ZBORNICA ZA ARHITEKTURO IN PROSTOR		

Naslov: Namesto športa spet zelenjava

Avtor: I. Vidmar

Rubrika/Oddaja: DOLENJSKA

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 375,74

Naklada: 9.260,00

Gesla: PROSTORSKO NAČRTOVANJE

NOVI OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT

Namesto športa spet zelenjava

Novi novomeški OPN širi gospodarska območja, a tudi zemljo vrača kmetijski rabi – Nad Brusnicami predvideva obsežno protipoplavno območje – Od štiristo pobud za stanovanjsko gradnjo na kmetijskih površinah odobrenih le enajst

NOVO MESTO – Novo mesto je dobilo občinski prostorski načrt (OPN) leta 2009, v dvanajstih letih od tedaj pa se je nabralo več kot dva tisoč pobud za spremembe. Novi OPN, ki je trenutno v javni obravnavi, med pomembnejšimi novostmi prinaša razširitev območij, namenjenih gospodarskim dejavnostim, prekvalifikacijo zemljišč na območju Marofa in Grabna ter razglasitev protipoplavnega območja nad Brusnicami.

Poleg številnih pobud med temeljne razloge za sprejem novega OPN spadajo v državnem prostorskem načrtu načrtovane državne investicije, kot so gradnja daljnovodov, plinovodov in državni cest, ter večje spremembe zakonodaje. »S tem posodabljam najpomembnejši občinski prostorski dokument za naslednje desetletje. Strateški cilji prostorskega razvoja Novega mesta se z novim občinskim prostorskim načrtom ne spreminjajo, so pa posodobljeni in prilagojeni podnebnim spremembam,« pravi **Izidor Jerala**, podsekretar za prostorsko načrtovanje na Mestni občini Novo mesto.

Predvsem za gospodarski razvoj Novega mesta je pomembna razširitev območij, namenjenih gospodarski dejavnosti na območju tovarne zdravil Krka in Adrie Mobil. Na območju Krke bo tako v prihodnje gospodarski dejavnosti namenjeno območje med obstoječo tovarno in Zagrebško cesto, to je cesto med križiščem Tabletkin in Qlandijo, kar je po površini največja sprememba v novem OPN. Na območju tovarne Adrie Mobil bo po novem gospodarski dejavnosti namenjeno z gozdom poraščeno trikotno območje južno od tovarne Adria med cesto proti Podbrezniku in načrtovano traso zahodne obvoznice.

Prekvalifikacijo iz kmetijskih v parkovne površine predvideva novi OPN za območje arheološkega parka na Marofu, kar je delno v naravi funkcionalno že izvedeno. Nasprotno pa na območju Grabna oziroma Drgančevja novi OPN predvideva prekvalifikacijo območja, do sedaj namenjenega športno-rekreacijskim površinam, nazaj v kmetijske površine. »Gre za območje tja preseljene kmetije Krnc, kjer sam osebno v prihodnosti vidim kraj, kjer se bomo Novomeščani oskrbovali z lokalno pridelano hrano, kar bo čedalje bolj pomembno. Gre za dragocen ukrep,« meni Izidor Jerala.

Pomemben ukrep pa je tudi razglasitev sorazmerno velikega območja nad Brusnicami ob Šumečem in Vrtaškem potokom za protipoplavno območje, na katerem je predvidena gradnja protipoplavnih objektov, s katerimi bi ob stoletnih vodah zaščitili Brusnice, središče, v katerem med drugim stojita tudi šola in vrtec. »V oba potoka, v katerih v normalnih razmerah voda komaj curlja, se steka voda s sorazmerno zelo velikega območja. Ob stoletnih vodah, ko kraško podzemlje ne bi moglo več sprejemati vse vode, bi se vse steklo v ta dva potoka, ki bi poplavlila šolo, vrtec ter gospodarske in stanovanjske objekte v kraju, kar se je v preteklosti, nazadnje pred petdesetimi leti, tudi že zgodilo. Problem je, ker bi poplavna voda pritekla hitro in naenkrat, s sabo pa bi prinesla tudi veliko različnega materiala. To se ne bi dogajalo tako počasi in postopoma, kot se to zgodi, ko poplavlja Krka v Kostanjevici. Na obeh potokih je predvidena gradnja suhih zadrževalnikov, nasipov, skozi katere bi potok sicer normalno tekel, ob zelo visokih vodah

pa bi spuščali le toliko vode, da ta ne bi poplavlila Brusnic. Čeprav se mlajši Brusničani tega ne spomnijo, ob pogledu na potoka pa si človek težko zamisli poplave, pa je vodarjem ta problem znan. Z njim so se ukvarjali že v času Avstro-Ogrske, ko je podjetje za urejanje hudournikov tu že izvajalo neke ukrepe,« pojasnjuje Izidor Jerala. Denar za protipoplavne ukrepe je na voljo v fondu za okrevanje in odpornost, kjer je veliko denarja namenjenega tudi varovanju pred poplavami, pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja pa bi bilo tu treba poleg spremembe namembnosti izpeljati presojo vplivov na okolje in sprejeti OPPN.

Sprememba zakonodaje, ki predpisuje vodovarstvene pasove, pa je botrovala tudi spremembi namembnosti na območju predvidenega počitniškega naselja pri Suhadolu. »Gre za lepo lokacijo za

počitniško naselje, ki tam ne bi nikogar motilo, vendar po novem del območja sodi v najožji vodovarstveni pas, zato bi bili ukrepi ob morebitni gradnji za investitorje prezahtevni oziroma predragi,« pojasnjuje Jerala.

V času od sprejetja OPN so na občini dobili 2035 pobud, od katerih jih je bilo pozitivno rešenih 880. Večina pozitivno rešenih pobud se navezuje na razvoj dejavnosti – gospodarskih, kmetijskih ali družbenih. Od približno 400 pobud za stanovanjsko gradnjo na kmetijskih zemljiščih jih je bilo pozitivno rešenih le enajst, vse preostale pa so bile zavrnjene. Tri od pozitivno rešenih pobud so se nanašale na parcele sredi naselja, kjer je vse okrog že pozidano, osem pa na stanovanjsko gradnjo v okviru kmetijskega gospodarstva.

Vpogled v dokumentacijo v zvezi z rešitvijo pobud je dostopen preko spleta. Javna razgrnitev predloga Občinskega prostorskega načrta se je začela 15. oktobra in bo trajala do 15. novembra, v tem času pa so občinski uslužbenci na voljo za pojasnila in pomoč pri pregledu sprememb po spletu na dveh v ta namen odprtih telefonskih številkah.

I. Vidmar

Izidor Jerala ima te dni s pojasnjevanjem sprememb OPN polne roke dela. (Foto: I. Vidmar)

28. 10. 2021 **Novi tednik**

Stran/Termin: 40

Naslov: Kakšen je učinek oglaševalske gneče?

Avtor: LEA KOMERIČKI KOTNIK

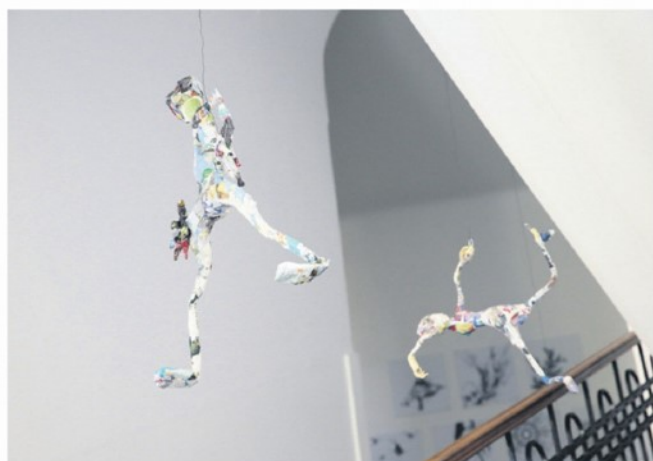
Rubrika/Oddaja: /

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 760,73

Naklada: 15.000,00

Gesla: ZLATA KOCKA

Dijakinje umetniške smeri Gimnazije Celje – Center, ki so sodelovale na delavnicah, so ob koncu pripravile svojevrstno razstavo, s katero želijo opozoriti na problem vsesplošnega prekomernega oglaševanja.

Enajsta šola pod mostom in Mesto brez reklam

Kakšen je učinek oglaševalske

gneče?

Celjski zavod Metro SR je pod pokroviteljstvom ministrstva za okolje tudi letos v oktobru, mesecu prostora, pripravil delavnice za dijakinje umetniške smeri Gimnazije Celje – Center. Delavnice, imenovane Enajsta šola pod mostom, postajajo prepoznaven način neformalnega izobraževanja mladih o pomenu prostora kot skupne vrednote in se vsako leto dotikajo izbrane aktualne tematike. Letos so se mladi ukvarjali z različnimi oglasi v vsakdanjem življenju in ugotavljali, da pretirano oglaševanje vpliva na trajnostni prostorski razvoj.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Letošnji mesec prostora nosi slogan Prostor. Estetika. Kakovost. »V ospredju razprav je vprašanje, katere kriterije naj upoštevamo pri načrtovanju in usmerjanju razvoja v prostoru in naseljih tako, da bomo hkrati sledili družbenim, javnim interesom prostorskega razvoja, upoštevali individualne potrebe po prostorskih pogojih bivanja, prostorsko-okoljske možnosti in naravne omejitve. Kakovost bivanja je namreč vrednota, ki se z razvojem družbe spreminja in jo ljudje kot posamezniki doživljamo zelo različno, vsekakor je zelo močno povezana

s kakovostjo in z estetiko prostora, v katerem živimo,« so letošnjo temo v zapisu pospremili na ministrstvu.

Kakovost prostora se je v zadnjem času prav zaradi pretiranega oglaševanja močno zmanjšala, je dejal Gorazd Furman Oman iz zavoda Metro SR. To je tudi ena od ugotovitev, do katerih so prišle tudi dijakinje v okviru delavnic, ki so jih poimenovali Mesto brez reklam. Kot je povedala **Mojca Furman Oman**, ki je omenjene delavnice vodila, so se v njih posvetili tudi težavi vizualnega onesnaževanja, ki ga v prostoru povzroča pretirano

oglaševanje: »Zaznali smo tudi druge vidike pretirane- ga oglaševanja, ki vplivajo na trajnostni prostorski razvoj.«

Plakati že kazijo podobo mesta

Kot so na zaključni predstavitvi ugotovitev svojevrstne šole povedale dijakinje, so v prvem delu delavnic analizirale oglaševanje v javnem prostoru mesta Celje in njegove okolice. Nastala je fotografska zbirka primerov slabe prakse oglaševanja v mestu, iz katere je razvidno, da je oglaševalska gneča res prisotna, kar pomeni, da količina oglasnih plakatov že presega mejo, zaradi katere postajajo plakati že moteči. »Poleg tega so dijakinje evidentirale več mest nedovoljenega oglaševanja, več mest neustreznega oglaševanja, tudi oglaševanja neprimernih vsebin glede na mesto plakatiranja. Evidentirale so primere slabo oblikovanih plakatov in primere starih, uničenih plakatov, ki kazijo mestno podobo,« je pojasnila Mojca Furman Oman.

Kot problematično so dijakinje navedle tudi pretirano plakatiranje izložbenih oken v pritličjih mestnih lokalov.

»Vsota vseh plakatov v mestu je postala že tako moteča, da vpliva na vizualno podobo mesta in tudi na izrazite vedute mesta, ki jih zakrivajo plakati,« se glasi ena njihovih ugotovitev.

Kot pojasnjuje vodja delavnic, želijo z mladimi opozoriti na težavo oglaševalske gneče, ki se je premalo zavedamo, čeprav pretirano ali neprimerno postavljeno oglaševanje vpliva na širši prostor okrog nas. »Gre za vizualno onesnaženje, s katerim se premalo ukvarjamo, nena- zadnje je tudi zakonodaja na tem področju slabo urejena. Tako se v Celju (a tudi širše) srečujemo z mnogimi primeri slabe prakse oglaševanja v (javnem) prostoru. Želeli smo dobiti odziv, koliko se mladi zavedajo te težave in v kolikšni meri so njihove nakupovalne navade sploh odvisne od te vrste »fizičnega« oglaševanja.«

Veliko letakov, malo učinka

Dijakinje so se posvetile tudi manj vidnemu vplivu oglaševanja na okolje in prostor, papirnatim letakom in reklamam. Mesec dni so zbirale

»S projektom želimo poudariti pomen trajnostnega (prostorskega) razvoja, pomen prostora kot omejene dobrine, pomen izjemnega vpliva navad potrošnika na okolje in prostor. Želimo krepiti zavedanje, da lahko postavitev oglasnih panojev v javnem prostoru povzroči tudi negativen vpliv na širši javni prostor. Z delavnicami krepimo aktivno državljanstvo in spodbujamo mlade, bodoče uporabnike prostora (morda tudi njegove načrtovalce, ključne odločevalce), da se zavedajo pomena trajnostnega prostorskega razvoja,« pravi Mojca Furman Oman in dodaja, da delavnice Enajste šole pod mostom predstavljajo inovativen pristop k izobraževanju mladine in vsako leto nagovarjajo drugo aktualno tematiko. Leta 2017 so bile nagrajene tudi z nacionalno nagrado **zlata kocka**.

reklamne tiskovine. Ob tem so štele, za koliko nakupov se na podlagi prejetih letakov nekdo iz gospodinjstva odloči.

Ugotovile so, da največ, 83 odstotkov reklamnih letakov prejmemo na domače naslove. Preračunale so, da tisoč dijakov dobi dnevno 400 letakov, na podlagi katerih se le devetnajst dijakov odloči tudi za nakup.

Kot so ugotovile, je vpliv letakov na odločitev za nakup majhen, hkrati tovrstne tiskovine precej obremenjujejo okolje, ker je treba letake pogosto tiskati, saj so akcije kratkotrajne.

Na ta problem so dijakinje umetnostne gimnazije od-

govorile z inovativnimi predlogi, ko so odslužene letake ponovno uporabile. Tokrat v umetniške namene. »Izdelale smo humanoidne skulpture iz žic, ki smo jih polepile z reklamnimi letaki. S tem smo želele opozoriti, da je človek tisti, ki povzroča potrebo po oglaševanju, in hkrati tisti, ki z zadovoljevanjem te potrebe negativno vpliva na ves svet okrog sebe,« sta povedali dijakinji **Lara Vozlič** in **Emili Jenko**.

Figure so razstavljene na stopnišču gimnazije, kjer bodo na problem prekomernega oglaševanja in s tem povezanega potrošništva opozarjale tudi druge dijake. Foto: Andraž Purg - GrupA

Letošnja ekipa Enajste šole pod mostom

Največ reklamnih letakov prejmemo na dom, je pokazala mini dijaška raziskava.

Naslov: Bolj kot varovanju ljudi in narave prisluhnil denarju

Avtor:

Rubrika/Oddaja: Naslovna stran

Žanr: NAPOVEDNIK ČLANKA

Površina/Trajanje: 468,36

Naklada: 11.850,00

Gesla: ARHITEKTURA, ARHITEKT

Daljnovid od Cirkovec do Pinc spremenil pokrajino

Bolj kot varovanju ljudi in narave prisluhnil denarju

Eles šele zdaj pošilja lastnikom ponudbe za odkup zemljišč na območjih, kjer naj bi se vzpostavili nadomestni habitati – Luči še ni ugledal niti napovedani načrt ponovne zasaditve trase

Daljnovid od Cirkovec do Pinc je pomemben energetski projekt, saj bo povezal slovensko in madžarsko energetsko omrežje, ki doslej še nista imela povezave, ter zapolnil vrzel prenosnega omrežja v severovzhodnem delu Slovenije. Njegova postavitve pa je tudi v interesu oblikovanja enotnega evropskega trga z električno energijo in s tem komercialnega dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti. Zato je naložba, vredno najmanj 120 milijonov evrov, s 50 milijoni evrov podprla tudi Evropska unija.

Po večletnih pripravah na umestitev daljnovoda v prostor se je kmalu po izdanem gradbenem dovoljenju septembra 2019 gradnja začela, daljnovid pa zdaj že kaže razsežnosti v več pogledih. V ospredju so zdaj grobi posegi v naravo.

Uničevanje narave

Upoštevanje naravovarstvenih smernic oziroma omilitvenih ukrepov mora nadzirati investitor sam v okviru svojega nadzora izvajalcev del, so sporočili z inšpektorata za okolje in prostor. Inšpektorji opravljajo nadzor le v primeru, če so bili obveščeni o kršitvah, a pri tem projektu niso prejeli nobene prijave kršitev, so nam še sporočili.

Gradnja daljnovoda poteka skladno z Državnim prostorskim načrtom (DPN) ter izdanim okoljevarstvenim soglasjem, pa so v odgovorih zapisali pri Elesu, torej investitorju. Prav zaradi poteka daljnovoda tudi prek naravovarstvenih območij so bile za pridobitev okoljevarstvenega soglasja izdelane dodatne študije ter podane smernice tako za izvajanje del, sečnjo kot za kasnejše obratovanje. Eles je dolžan spoštovati okoljske smerni-

ce in zahteve, ki so vključene v projektno dokumentacijo za izvedbo. V ta namen je najel Elektroinštitut Milan Vidmar, ki skupaj s podjetjem Oikos spremlja spoštovanje smernic ter izvaja okoljski monitoring. Monitoring do sedaj ni zaznal odstopanj od zahtevanih smernic, poudarjajo pri Elesu. Glede fotografij, ki nedvoumno prikazujejo razsežnosti uničene narave zaradi gradnje, kamor smo jih tudi poslali na ogled, v Elesu pravijo, da so te nastale v bližini območja, kjer bo po smernicah Zavoda RS za varstvo narave vzpostavljen tako imenovani gozdni habitat kot nadomestilo za posekan gozd na tem območju. Dodajajo še, da je pripravljen tudi [arhitekturni](#) načrt krajinske ureditve območja vzdolž celotne trase daljnovoda, kjer bi se po končanih gradbenih delih izvedle zasaditve avtohtonih vrst rastlinja in grmičevja.

A vse to se šele pripravlja. Eles namreč komaj zdaj lastnikom pošilja ponudbe za odkup zemljišč na območjih, kjer naj bi se vzpostavili nadomestni habitati. Prav tako luči še ni ugledal napovedani načrt ponovne zasaditve trase.

Nadaljevanje na 3. strani

Dva večja nadomestna habitata bosta na območju katastrskih občin Melinci in Ižakovci, manjša pa v Žižkih in Gaberju, s tem da bodo v Gaberju urejali nadomestne mrtvice.

Most so zgradili na rokavu Mure, ki se imenuje Murica in spada pod okrilje Nature 2000 oziroma evropskega omrežja posebnih varstvenih območij, razglašeni v državah članicah Evropske unije, z osnovnim ciljem ohraniti biotsko raznovrstnost. FOTO VESTNIK

Domačini stolp v Noršincih zaradi izjemnih dimenzij imenujejo po pariškem Eifflovm stolpu. FOTO VESTNIK

27. 10. 2021 [Utrip Savinjske doline](#)

Stran/Termin: 24

Naslov: Kako zgraditi novo hišo in pri tem uporabiti material stare

Avtor: BINA PLAZNIK

Rubrika/Oddaja: SAVINJSKE ZGODBE

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 1.199,15

Naklada:

Gesla: ARHITEKTURNI NATEČAJ, ARHITEKT, ARHITEKTURA

Kako zgraditi novo hišo in pri tem uporabiti material stare

 BINA PLAZNIK

Evropsko nagrado za slovensko idejo sta si prislužila mlada Spodnjesavinjčana, ki sta predstavila realen projekt rušenja stare hiše in uporabe materialov za gradnjo nove.

16. septembra je v nekdanji vinski palači Les Ateliers des Tanneurs, ki se nahaja v centru Bruslja, potekala slovesna podelitev nagrad za novi evropski Bauhaus (New European Bauhaus). Evropska komisija je razglasila 20 dobitnikov nagrad, ki poosebljajo vrednote novega evropskega Bauhauusa, in sicer trajnost, estetiko ter vključenost. Mlada Braslovčanka Jona Rak Koceli in Žalčan Andrej Fideršek sta med dva tisoč prijavljenimi projekti prejela nagrado v sklopu »Vzhajajoče zvezde novega evropskega Bauhauusa«, ki podpira koncepte in zamisli talentov, mlajših od 30 let. Zmagala sta v kategoriji »Stavbe, prenovljene v duhu krožnosti« z idejo o »Zero Waste House« ali po slovensko »Hiši brez odpadkov«.

Andrej Fideršek

»Zero Waste« je čedalje bolj razširjeno gibanje, sploh med mlajšo generacijo, katerega cilj je opuščanje vseh vrst odpadkov kot način doseganja bolj trajnostnega bivanja, gospodarske stabilnosti in socialne povezanosti. Na spletni strani eno od načel pojasnjujejo z besedami: »Sedanji linearni vzorci proizvodnje,

potrošnje in odstranjevanja temeljijo na iluziji, da živimo v svetu z neomejenimi viri. Zadnja desetletja smo v Evropi živeli na račun naraščajočega ekološkega dolga do ostalega sveta. Uvažamo skoraj štirikrat več materialov, kot jih izvažamo. Evropska strategija trajnostnega razvoja se zavzema za spremembo teh vzorcev. Sprememba vzorcev mora preseči trenutne cilje Evrope, da postane družba recikliranja. Zero Waste družba bomo postali, ko bomo uspeli znižati porabo materialov in energije. Andrej Fideršek je že nekaj let ena izmed gonilnih sil Zero Waste Žalec, ki deluje kot civilna iniciativa, katere cilj je žalsko občino usmeriti na pot k družbi brez odpadkov. Če se odločite spremljati njihovo aktivnost na Facebook strani, kmalu ugotovite, da se držijo tudi načela 'manj besed, več dejanj'. To sta dokazala tudi mlada Savinjščana, ki ju bomo spoznali v današnjem pogovoru.

Kdo sta Jona Rak Koceli in Andrej Fideršek?

Jona: »V prvi vrsti sva bratranca, ki v svojem prostem času delava na skupnem projektu. Jaz sem arhitek-

tka mlajše generacije, Braslovčanka, danes pa živim in delam v Ljubljani. Med študijem na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani sem delala v arhitekturnih birojih v Pamploni ter Amsterdamu, kar mi je dalo kar nekaj ustvarjalne širine. Danes se ukvarjam s projektiranjem tako večjih kot tudi manjših projektov – od zdravstvenih ter izobraževalnih objektov do enodružinskih hiš ter interierjev. Med vikendi velikokrat obiščem svoj dom v Savinjski dolini, kjer se nehote najdejo kakšni zanimivi in tudi prodorni projekti, en izmed teh je projekt Zero Waste House.«

Andrej: »Jaz sem 'stari' Žalčan s kratko epizodo v Glasgowu, kjer sem študiral štiri leta. Ob vrnitvi v rodni kraj sem, opremljen z znanjem o podnebnih problematikah, pomagal

Jona Rak Koceli

Občini Žalec doseči status »zero waste« občine. Nedolgo zatem sva skupaj z Barbaro Nemeč ustanovila okoljevarstveno organizacijo Zero Waste Žalec, ki je pred kratkem postala del Turističnega društva Žalec, katerega predsednik sem postal lani. Zaposlen sem v družinskem podjetju Fideršek Euro Logis-

tika, v prostem času pa se ukvarjam predvsem z okoljevarstvom v vseh možnih oblikah.«

Ali mladi veliko spremljate evropske razpise? Ste se že kdaj prej prijavi na kakšnega?

Jona: »Sama iskreno ne spremljam evropskih razpisov in tokrat sem se z Andrejem prvič prijavila na razpis. Velikokrat sodelujem pri arhitekturnih natečajih v Sloveniji, pri razpisih pa manjkrat, sploh pa ne pri evropskih. Natečaj New European Bauhaus je našel Andrej preko družbenih omrežij in naju takoj prijavil.«

Andrej: »Pogostokrat 'vržem uč' na kakšna evropska sredstva, saj je kljub birokraciji to zelo pomemben vir prihodkov za zagon okoljevarstvenih projektov, ker denarja za takšne stvari nikoli ni. Vendar se poskušam oddaljiti od namenskih projektov v vakuumu in aktivneje vključiti lokalno skupnost, saj lahko le tako projekti zaživijo tudi po končanem financiranju. V preteklosti sem že sodeloval na programih Erasmus+. Letošnje leto je pomenilo preboj, saj osebno in preko TDŽ sodelujemo v kar petih projektih, in sicer: raziskava na temo turizma brez odpadkov v Občini Žalec, ki je potekala v sodelovanju z Univerzo v Vidmu; Erasmus+ izobraževanje DEEP-T na temo okoljevarstvenih tematik, ki bo potekalo naslednje leto v Italiji; potem je tu še en Erasmus+, in sicer certificiranje zero waste učiteljev, ki je potekalo v Bruslju in se zaključi v marcu; in pa že omenjeni New European Bauhaus. Kot zadnje bi omenil še ravnokar odobren projekt LAS SSD na temo uličnega zbiranja odpadnega jedilnega olja. Ta projekt skupaj z UPI ljudsko univerzo in Občino Žalec pričnemo izvajati naslednje leto. Gospodinjstva bodo prejela posodice za odpadno jedilo olje, postavili bomo tudi osem zbirnih mest, kjer se lahko to olje odlaga in kasneje pretvori v nove produkte, kot so sveče, biodizel ali glicerol.«

Zmagala sta v kategoriji »Stavbe,

prenovljene v duhu krožnosti«. Kako sta zasnovala idejo o Hiši brez odpadkov? In še pomembneje, kako sta jo uspešno izvedla?

»Celoten koncept 'Hiša brez odpadkov' je torej realen projekt, ki predstavi postopek gradnje nove hiše, pri čemer se stara hiška 'ponovno uporabi'. Obstoječa hiša se bo počasi in postopoma rušila od strehe proti temeljem. V postopku rušenja bomo gradbene materiale pregledali, jih čim več očistili in pripravili za ponovno uporabo. Iz teh materialov bosta zgrajena velik rastlinjak in nova lopa – knjižnica orodij.«

Jona: »Andrej je zelo okoljsko ozavešen in ima posledično svoj življenjski stil v celoti podrejen skrbi za planet. Pred kratkim je v Žalcu kupil hišo, staro 130 let, in hitro ugotovil, da ta funkcionalno ter trajnostno ne zadosti njegovim potrebam. Prišel je do zaključka, da potrebuje novo stanovanjsko hišo, pri čemer pa ne želi okolja dodatno obremenjevati z gradbenimi odpadki. Material obstoječe hiše bi zato rad ponovno uporabil. Ker je v ozadju ideje konkreten

projekt, sva jo enostavno in jasno predstavila, brez olupševanj. Mislim, da je bilo to zelo učinkovito.«

Andrej: »Kot je omenila Jona, mi je okoljevarstvo ključnega pomena. Z gradbeništvom se ne ukvarjam, kar je v tem specifičnem primeru bila velika prednost. Namreč – nisem bil obremenjen z večnim odgovorom na nestandardne prakse v smislu: 'To se ne splača.' Tako sem si nekako naivno omislil, da bi čim več materiala iz obstoječe hiše ponovno uporabili za pomožne objekte in dekoracijo kljub visokim stroškom selektivnega rušenja. To je sicer že ustaljena praksa iz preteklosti, ki pa je zaradi novih materialov izgubila na vrednosti. V luči krožnosti je zasnovana tudi nova hiša. Ideja je, da se uporabi skeletno gradnjo, ki jo je moč razstaviti in les ponovno uporabiti v prihodnosti. Tudi to je že ustaljen proces, dodala sva le še nekaj elementov, ki so zaokrožili zgodbo, in sicer materialni potni list hiše, izgradnjo knjižnice orodij, ponovno uporabo materialov itd. Sedaj smo v procesu pridobivanja gradbenega dovoljenja, kar je ključen korak za nadaljnjo izvedbo projekta, podprtega na evropski ravni.«

Lahko na kratko opišeta vajino idejo, ki je pritegnila najprej publiko, potem pa še partnerje projekta ter komisijo za ocenjevanje?

Krožno gospodarstvo poskušam vpeljati v prakso, zato je zame to izredno pomembno, saj pomeni, da Evropska unija močno računa na tovrstno preoblikovanje ekonomskih procesov. Navsezadnje je namenjenih skoraj trilijon evrov za preobrazbo ekonomije v smeri zelenega, krožnega gospodarstva. Zato se mi zdi to izredna priložnost za prihodnost in trajnostno naravnost naše družbe.

Jona: »Celoten koncept 'Hiša brez odpadkov' je torej realen projekt, ki predstavi postopek gradnje nove hiše, pri čemer se stara hiška 'ponovno uporabi'. Obstoječa hiša se bo počasi in postopoma rušila od strehe proti temeljem. V postopku rušenja bomo gradbene materiale pregledali in jih čim več očistili ter pripravili za ponovno uporabo. Iz teh materialov bosta zgrajena velik rastlinjak in nova lopa – knjižnica orodij.

Projekt Hiša brez odpadkov, bi lahko kmalu oživel

Jona in Andrej pred hišo, ki sta jo izbrala za svoj projekt.

Nova hiša pa bo imela leseno skeletno konstrukcijo z zadostno izolacijo in troslojno zasteklitvijo, da bo čim bolj energetske varčna. Imela bo sončne celice ter solarne kolektorje za ogrevanje sanitarne vode ter zbiralnik deževnice. Prav tako bodo poleg zasnovani rastlinjak z akvaponiko, skupnostni vrt ter skupnostna lopa z orodji. Hiša zero waste predstavlja energetske varčen, trajnosten in samozadosten projekt, pri gradnji katerega je želja porabiti čim manj energije in surovin, hkrati pa zmanjšati količino nastalih odpadkov.

Naslednji korak pri projektu je, da idejo 'Hiše brez odpadkov' preneseva v prakso. Želiva, da bi ta pilotni projekt postal zgled za nove načine gradnje. Želiva, da bi ljudi spodbudil k razmisleku in jih ozavestil o ogromni količini gradbenih odpadkov, ki jih z gradnjo povzročimo vsako leto.

Projekt ni zanimiv le z ekološkega, ampak tudi s socialnega vidika, saj bo Andrej z novim vrtom in knjižnico orodij ponudil prostor celotni skupnosti. Mislim, da je večplastnost projekta, ki je podčrtan z močno mislijo na ohranjanje planeta in družbe, prepričal komisijo.«

Kaj vse je morala vsebovati prijava in koliko časa ter dogovaranja sta porabila za izvedbo?

Jona: »Prijava je potekala preko spletnega obrazca, kamor si priložil grafičen ter tekstualen opis projekta in zahtevane podatke ekipe, ki se prijavlja na razpis. Vse je potekalo zelo hitro. Andrej me je takoj obvestil, da naju bo prijavil na razpis in da potrebujeva gradivo za prijavo. Mislim, da je bilo vse skupaj pripravljeno v roku enega tedna.«

jeno v roku enega tedna.«

Andrej: »Drži, izredno hitro sva spisala dokumentacijo, ker mi je bil razpis pisan na kožo. Prav tako je bila prijava zelo enostavna. Treba je bilo odgovoriti na šest vprašanj. Preko teh vprašanj je komisija dobila odgovore, kako projekt naslavlja tematiko in ključne razvojne osi NEB-a.«

Je treba poznati kakšne trike za pravilno izpolnjen razpis, da sta zadostila vsem kriterijem razpisa, ali sta preprosto delovala 'na pamet'?

Jona: »Mislim, da v tem primeru ni bilo treba poznati nobenih prav posebnih trikov. Najpomembnejše je bilo, da je projekt idejno in programske popolnoma ustrezal temi natečaja oz. razpisa.«

Andrej: »Hiša brez odpadkov je kontekstualno odlično ustrezala okvirjem razpisa. Vseeno je treba biti pozoren na ključne besede in jih kar najbolje vkomponirati v sam koncept projekta ter nadalje razviti vsebino preko uporabe terminologije, specifične za tovrstne razpise. Ampak vsebina je glavnega pomena, kajti kmalu je moč opaziti, ali projekt temelji na realnih ciljih ali le na praznih frazah, ki se lepo slišijo.«

Kaj vama pomeni takšna nagrada in kakšna obzorja ter nove poti vama je morebiti odprla?

Jona: »Mislim, da obema nagrada pomeni ogromno. Potrditev s strani Evropske unije in zmaga med več kot dva tisoč prijavljenimi projekti sta ogromna spodbuda za delo naprej. Projekt je več kot očitno zanimiv in obetaven primer nove prakse gradnje, za katero upava, da bo nekoč splošno sprejeta. Dejstvo je, da imamo omejeno količino materialov in energije, s katero razpolagamo na našem planetu, in s projektom 'Hiša brez odpadkov' želiva pokazati,

da lahko doprinesemo k ohranjanju okolja tudi pri gradnji. S pomočjo nagrade New European Bauhaus pa sva lahko to delila tudi z občinstvom, ki ga drugače ne bi dosegla. Vsekakor nama je nagrada odprla mnogo novih poti ter poznanstev, ki nama bodo koristili pri nadaljnjemu delu.«

Andrej: »Jaz še kar ne morem verjeti, da sva prejela to nagrado. Jaz nisem arhitekt, ampak ta dosežek potrjuje pomembnost vloge krožnega gospodarstva v vseh spektrih družbe, tudi v gradbeništvu. Krožno gospodarstvo poskušam vpeljati v prakso, zato je zame to izredno pomembno, saj pomeni, da Evropska unija močno računa na tovrstno preoblikovanje ekonomskih procesov. Navsezadnje je namenjenih skoraj trilijon evrov za preobrazbo ekonomije v smeri zelenega, krožnega gospodarstva. Zato se mi to zdi izredna priložnost za prihodnost in trajnostno naravnost naše družbe.«

Vajina sedanost in prihodnost sta prežeti z različnimi načrti. Kaj je vaju naslednji korak? Kakšne so vajine želje za prihodnost?

Jona: »Naslednji korak pri projektu je, da idejo 'Hiše brez odpadkov' preneseva v prakso. Želiva, da bi ta pilotni projekt postal zgled za nove načine gradnje. Želiva, da bi ljudi spodbudil k razmisleku in jih ozavestil o ogromni količini gradbenih odpadkov, ki jih z gradnjo povzročimo vsako leto.«

Prav tako je ena od želja v 'arhitekturno-krožnem' smislu, da poskusiva vzpostaviti nekakšen sistem oz. vodič za načrtovanje novogradenj z bodočo razgradnjo v mislih. To pomeni, da že v fazi načrtovanja skušamo stavbo zasnovati tako, da se jo lahko v prihodnosti lažje 'razstavi' in gradbene materiale ponovno uporabi. Vsak material dobi svoj 'potni list' z vsemi karakteristikami, certifikati

in ostalimi podatki, ki ga naložimo v oblak za potrebe bodoče ponovne uporabe. Na tak način gradbene materiale kasneje lažje recikliramo in jim s tem zvišamo vrednost, hkrati pa občutno zmanjšamo nastajanje odpadkov. Postopek gradnje 'Hiše brez odpadkov' in beleženje novih gradbenih materialov bova dokumentirala in predstavila na spletni strani, ki bo služila kot vzorčni primer gradnje za prihodnost z manj odpadki.«

Andrej: »Nerad govorim o svojih načrtih, ker jih je enostavno preveč in so vsi na trhlih temeljih. Ampak predvsem si želim delovati na kozmolokalni ravni, torej dosežati spremembe v lokalnem okolju, jih predstaviti na globalni ravni in se prav tako učiti iz primerov dobrih praks v tujini ter to prenesti nazaj v našo lokaliteto. Pomembno se mi zdi, da ostanem na presečišču prakse in teorije. Nadalje raziskovati koncepte krožnega gospodarstva, odrasti in socialne ekologije ter to karseda najbolje prevesti v realnost. Živimo v času ekološke krize in mladi bomo to najbolj občutili v naslednjih desetletjih. Zato je moja želja čim bolj obširna in resna mobilizacija civilne družbe v iskanju rešitev, ki nam bodo omogočile dobro življenje tudi v negotovi prihodnosti.«

1. 11. 2021 **Obala plus**

Stran/Termin: 10

Naslov: SONJA ANA HOYER

Avtor: Bojana Leskovar

Rubrika/Oddaja: OBALA

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 658,72

Naklada: 30.000,00

Gesla: URBANIZEM

SONJA ANA HOYER

Umetnostna zgodovinarica, konzervatorica, avtorica številnih strokovnih člankov in knjig, tudi dveh knjig o umetninah, slikah beneških mojstrov, ki so jih, da bi jih zaščitili pred vojnim uničenjem iz Izole, Pirana in Kopra, odnesli v Italijo. In tam so ostale do danes. Sedemnajst let je posvetila temu problemu, zdaj so na vrsti drugi, pravi.

V času študija v Benetkah 1990

Na Obalo ste prišli leta 1969. Kam ste pravzaprav prišli in kako so vas sprejeli?

Moj prihod na Obalo je bilo pravo doživetje, sem sem bila poslana. To so bili tisti časi, ko je profesor Šumi (legendarni profesor umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani, 1924-2006, op.a.) pošiljal svoje nekdanje študente tja, kjer jih ni bilo, zlasti na Obalo, kjer je bilo potrebno organizirati slovensko spomeniškovarstveno službo. Pred mano je na Obalo poslal Toneta Mikelnu, ki je potem moral v vojsko. Šumi je iskal novo žrtev, na razpolago sva bila dva, Damjan Prelovšek (ki je bil že namenjen na Dunaj) in jaz. Po nekaj mesecih pregovarjanja s profesorjema Šumijem in Stanetom Bernikom (umetnostni zgodovinar, profesor, urednik in likovni kritik, 1938-2019, op.a.) in mojega vztrajnega upiranja...

Zakaj?

Tega področja nisem poznala, o konservatorstvu nisem imela pravega pojma. Mi, umetnostni zgodovinarji, smo o spomeniškem varstvu vedeli tisto, kar nam je profesor Šumi povedal pri ogledih arhitekturnih spomenikov, res pa je, da je razvil v nas odnos do spomeniškega varstva. Nismo pa vedeli, kaj ta služba je, kako dela, v kaj se vključuje... Nazadnje sem privolila in padla v zelo zapleteno situacijo. Postala sem namestnica ravnatelja Medobčinskega zavoda za spomeniško varstvo. Na Prvomajskem trgu

v Piranu smo imeli eno sobo, poleg mene sta bili še tehnična risarka, ki je pravkar prišla s porodniškega dopusta in tajnica. In kar je bilo še huje, to je bilo obdobje, ko je Edo Mihevc, arhitekt, gradil (in ga tudi zgradil) Portorož, a je gradnjo povezoval z gradnjo hotela Punta v Piranu. Škatlasta zasnova hotela bi po mnenju spomeniškega varstva pomenila nasilje v členjeno strukturo mesta, kot je Piran, jaz pa sem bila tista, ki je morala na koncu dati dovoljenje za zidavo. Sestal se je strokovni svet, v katerem so sedeli tudi profesor Šumi, Stane Bernik in Savin Sever (arhitekt, op.a.). Potem je bila še napeta seja sveta za urbanizem. To so bile situacije, kjer bi človek res lahko obupal. Nekako sem zdržala, vmes pa hodila na kapijo v vojašnico Ljuba Šerčerja v Ljubljano k Mikelnu. »Šta ste vi njemu, koleginica?«, so me spraševali.

Hodili ste se posvetovati?

Seveda, saj nisem vedela, kaj naj. Prišla sem naravnost s fakultete, rekla sem si, največ dve leti bom ostala. No, od takrat je minilo že več kot petdeset let. Prvih pet let je bilo zelo težko.

Je bila ta služba tudi z današnje perspektive žrtvovanje?

Ne, bila je zelo dobra šola. Šola o tem, kaj je spomeniško varstvo. Šele kasneje sem pravno razumela, zakaj nismo mogli preprečiti gradnje hotela Piran. Ker je bila v mapni kopiji narisana oblika pravokotnika! In zakaj pravokotnik? Ker je bil to čas keglijšč in ta so pravokotna. Preden

sem prišla, je spomeniškem varstvu uspelo doseči to, da je bila predvidena gradnja hotela nižja in da so predvideli členjeno strešino, ki se je bolje vklapljala med piranske strešine. No, tudi osebno sem doživela Mihevca...

Ta zgodba se mi zdi zanimiva ravno zaradi njega, ki je bil takrat arhitekturna avtoriteta na Obali in je očitno lahko delal, kar je hotel.

To je bilo zame najhuje. Da lahko nekdo, ki je profesor na arhitekturi, sili v tako gradnjo, kot je bil ta hotel. Zame je bil to velik udarec.

Ste si predstavljali, da boste velikemu arhitektu ravno vi povedali, kaj lahko zgradi?

Ne, saj mu tudi najvišje strokovne in tudi politične avtoritete niso mogle. Mihevc je takrat za vsak objekt, ki ga je gradil na Obali, imel tudi investitorja. In diplomske naloge svojih študentov. Treba je vedeti, da je cel Portorož zgrajen brez urbanističnega načrta. Naj končam zgodbo o hotelu. Stane Bernik, ki ga je profesor Šumi med prvimi poslal na Obalo, njegova diplomska naloga Koper-Izola-Piran, organizem slovenskih mest, iz leta 1968, je še danes najbolj iskana knjiga v knjižnicah, je na seji strokovnega sveta vztrajal pri utemeljitvi odklonilnega mnenja, čeprav so vsi ostali popustili.

Ste potem izdali odločbo z dovoljenjem?

Da, to je odločba s podpisom takratne namestnice ravnatelja zavoda.

Agrigento Sicilija

Bojana Leskovar

Ta prostor Obale je hermetičen in zelo težko sprejme prišleke, vi pa ste prišli celo iz Prekmurja. Kar malo bogokletno.

Za moje prekmurstvo ljudje dolgo niso vedeli, ker nisem veliko govorila o tem. Šele takrat, leta 1993, ko sem doktorirala s Tartinijevo hišo v Piranu, so mi prekmurški prijatelji priredili veliko praznovanje pri Capekovem mlinu pri Veliki Polani v Prekmurju. Takrat je bilo vsem jasno, od kod sem. Zbrali so se moji številni slovenski in tuji kolegi in prijatelji. Zdaj seveda vedno nergam, ko grem v Prekmurje, ker je tam vse narobe, zlasti v moji rojstni Murski Soboti, ki ni bila nikoli spomeniškovarstveno ovrednotena.

Od kje y v vašem priimku?

Moj prednik so bili sudetski Nemci, ki so živeli na Madžarskem, kamor je takrat spadala tudi Murska Sobota. Zanimivo, po vojni so priimke slovenili in y se je spremenil v j. Moja sestra se je v zadnjem letniku gimnazije pisala Hojer, jaz pa sem prišla v prvi letnik z izpisom iz rojstne matične knjige s Hoyer. V tistih časih priimka ni bilo mogoče spreminjati. Sonja Ana Hoyer, kot se pišem še danes, sem uredila v Piranu.

Petdeset let živite tukaj, na Obali. Kaj se je spremenilo v tem času? Kako se razlikuje od takrat, ko ste prišli?

Na ta prostor sem vedno gledala s spoštovanjem. Ko sem z avtobusom prišla v Piran, vozil je še na Tartinijev trg, sem se do Prvomajskega trga, kjer sem imela službo, izgubila. Tudi pred petdesetimi leti to ni bil grd kraj. Posegi, ki bi devastirali to mesto, se niso zgodili.

Če danes pogledate obalo in Piran, mesto v katerem živite, ste zadovoljni z delom, ki ste ga tukaj opravili?

Vse pove to, da po petdesetih letih življenja tukaj, ne morem iz tega mesta, ne morem stran. Že enajst let sem v pokojju, šele zdaj grem z veseljem na piazza, pa na tržnico, vsi me poznajo, z vsemi se pogovarjam. Ko sem bila v službi, sem bila neprestano na poti med Koprom, Izolo, Piranom in Ljubljano. Potem, ko sem doktorirala, sem namreč petnajst let predavala konzervatorstvo na umetnostni zgodovini in tako vzgojila generacije umetnostnih zgodovinarjev, skoraj na vsaki enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine najdem kakšnega svojega študenta ali doktoranta, saj je bilo kar deset doktorantov.

Imela sem dve službi in kot da tukaj nisem živela, veliko časa sem presedela pred računalnikom. In vsi so me grdo gledali, ker konzervatorji niso

ravno priljubljeni med ljudmi. "Tamle gre tista, ki nas davi." Ne samo zato, ker braniš staro, "ona nam ne pusti živeti", konzervatorstvo je naporna služba. Ljudem moraš znati razložiti, zakaj je kaj prav, česar danes ne delajo več. Samo še odločbe pišejo, ker je tako organizirana služba. In to ne bo dobro.

Se je že kdaj zgodilo, da bi zaradi neupoštevanja odločb kakšno hišo porušili?

Ne, ne da bi vedela. Zase vem, da sem se z ljudmi veliko pogovarjala, kar je velikokrat tudi zelo naporno. Tudi avtoriteto moraš imeti. Tako, kot jo je imel nekdanji direktor Zavoda Tone Mikeln. Bil je politično aktiven in skozi politiko je izpeljal veliko strokovno zastavljenih projektov Tartinijev trg, Tartinijevo hišo... Že profesor Šumi nam je vedno govoril, da morajo biti konzervatorji javni delavci, da morajo javno nastopati, da se jih mora slišati. Res pa je, da so se časi spremenili.

V času, ko sem še delala, administrativno pravni vidik še ni bil tako poudarjen. Imeli smo varstvene režime za mesto, pa za območje, za posamezne objekte, tudi sanacijski načrt Pirana, v katerem smo ovrednotili mestno celoto, posamezne mestne ambience in posamezne stavbe. Na osnovi varstvenih režimov in stavbnih raziskav smo izdelali konzervatorske podloge za projekt prenove. Današnji postopki so bistveno

daljši.

Ampak vse to počne konkreten človek, s svojim sistemom vrednot in odnosom...

Tudi v tem poslu je pomembna ustvarjalnost. Ko sem bila predsednica Društva konservatorjev, smo imeli v takratnem hotelu Punta (danes je to objekt s počitniškimi stanovanji, spomeniškovarstveno ustrezno predelan) simpozij Ustvarjalnost v konzervatorstvu, soočili smo konzervatorska izhodišča s projektom. Izbrali smo posamezne primere, kjer sta nastopala konzervator in arhitekt. Nastopila sem s primerom Hotela Palace, arhitekt pa je bil Vojteh Ravnikar, ki je predstavil načrt prenove. Draž tega posla je točno tukaj, v stiku. In tudi veselje.

Nestrokovnjaki se do takih stvari obnašamo na nivoju všečnosti. Mi lahko kot strokovnjakinja poveste primer prenove, ki zdrži tudi vaše strokovne pogoje in zahteve?

Zame je to stavba Univerze v Kopru, kjer sem sodelovala od vsega začetka, od natečaja naprej. Za razliko od prenove Pretorske palače, kjer smo vse storili prav, od raziskav do konzervatorskih programov, potem pa je prišel nov župan, ki je hotel nekaj po svoje. Imenoval je komisijo in nastal je nek neohistorizem. Ko prideš v palačo, ne veš, od kdaj je. Načelo prenove je tudi ta, da takrat, ko moraš dodati kaj novega, mora to imeti pečat časa, v katerem je nastalo. Rekonstrukcijo lahko delaš, če imaš za to podatke. To so načela Beneške karte iz leta 1964. In to je ustvarjalnost v tem poslu. Ustvarjalnost ni uradništvo. **Ustvarjalnost je tudi to, da dosežeš kompromis med dvema nasprotnima stranema, to pa pomeni tudi popuščanje na obeh straneh.**

Doseganje kompromisa je večšina, za našo stroko pa pomeni, da lahko popuščamo do neke meje, naprej pa ne. V konzervatorstvu za nekatere stvari ni kompromisa, od tam naprej pa lahko nastopi ustvarjalnost posameznikov. **Koper ima kot primer dobre obnove univerzo, o kateri ste govorili. Kaj pa Piran?**

Piran ima vzorno prenovljeno Tartinijevo hišo. Ena od redkih primerov pri nas, ki pri obnovi izpolnjuje tri najpomembnejše naloge konzervatorske stroke: raziskati, obnoviti, objaviti. Obnovitvena dela so potekala vrsto let, pri obnovi so bile odkrite dekoracije s konca osemnajstega in začetka devetnajstega stoletja,

za njihovo izvedbo pa smo odkrili grafične podloge Pietra Gasparija, sodobnika slavnega Piranesija. Z dvema publikacijama v slovenščini in italijanščini smo leta 1992 slavili 200-letnico Tartinijevega rojstva. Knjigo smo predstavili v Doževi palači v Benetkah, ob prisotnosti obeh županov, mojega mentorja profesorja Šumija in beneškega profesorja Manlia Brusantina. (foto) **Ko so prenovili Tartinijev trg v Piranu, se je o tem trgu veliko govorilo.**

Ta trg je veliko dejanje. Je velik doprinos mestu, mesto živi s tem trgom. Ljudje se tukaj srečujejo, otroci se igrajo, prireditve so. Trg nikoli ni prazen.

Vem, da sem med redkimi in tega ne bom znala strokovno utemeljiti, ampak jaz imam problem s tem trgom od takrat, ko je nastal. Vsakokrat, ko sem na trgu, imam občutek, da nekaj ni prav. Da je preveč umeten, tudi tlak se mi ne zdi pravi.

No, nisi edina, veliko ljudi si želi stari kamen na trgu. Menim, da je ideja elipse, ki povezuje raznoliki tržni plašč in je v beli obliki kamna slavnostno položena na sivi profani kamen, odlična ideja projektanta. Mesto živi s tem trgom in po navadi je tudi to res, kar ljudem ni všeč, se velikokrat pokaže kot dobro.

Saj, na koncu se navadimo na vse, na grde stavbe, napačne urbanistične rešitve...

Tudi v Ljubljani se bomo navadili na Šumi, ki je kot nasedla večnadstropna ladja v mestu, navadili smo se na Črno vdovo, pa na nove betonskosteklene hotele. Doslej sva govorili o konfliktu med konzervatorji in arhitekti, kaj pa konflikt med konzervatorji in investitorji? Vedno več je takih primerov, ki kažejo na to, da denar odpira vse poti.

Enkrat sem napisala tekst Vloga konzervatorja, arhitekta in investitorja ravno v času prenove univerze. V svetu je ta raven zavedanja, kaj je treba ohraniti zanamcem in kako, bistveno višja od naše. In tudi spoštovanje do stroke, kot je konzervatorstvo. Tam se ni treba boriti s kapitalom, jasno je, kaj je dovoljeno in kaj ne. No, morda je ta moj pogled malo idealiziran. V enainštiridesetletnem delu na področju konzervatorstva se nisem velikokrat srečala s tem problemom...

Ampak prenova hotela Piran govori ravno o tem?

Hotel Piran je primer izvrstne povezave s starim hotelom arhitekta Marjana Petkovška, nadomestno novogradnjo in secesijskim zaključkom prenovljenega starega hotela. Žal je ta imeniten ansambel arhitekta Vojteha Ravnikarja doživel z novim lastnikom nekaj neustreznih predelav.

Ker se spomnim, kakšen je bil hotel izpod peresa arhitekta Vojteha Ravnikarja, iz pietete do njega še nisem stopila v hotel

Sonja Ana Hoyer v akciji

niti na teraso.

Kaj šele jaz, ki sem sodelovala z arhitektom Ravnikarjem, vendar poleti rada posedam na njihovi terasi v pritličju, saj je podaljšek piranske plaže.

Zadnjih sedemnajst let se ukvarjate s primerom odnesenih umetnin, slik beneških mojstrov, ki so jih iz Izole, Pirana in Kopra, v strahu pred uničenjem v vojni, odnesli v hrambo v Italijo. In jih nikoli vrnil. Pravkar je izšla tudi knjiga Dnevnik o umiku umetnin iz Kopra, Izole, Pirana leta 1940, ki ste jo izdali z veliko pomočjo Jožeta Hočevarja. In je natančno to, kar pravi naslov.

Kar je v tem primeru najpomembnejše, slike niso bile vojni plen, odpeljali so jih zato, da bi jih zaščitili pred uničenjem med vojno. Ko sem leta 2002 v časopisu prebrala, da bodo odprli zaboje teh slik in jih razstavili v Rimu kot svoje, sem šla naravnost v Rim na novinarsko konferenco, kjer so predstavljali razstavo pod naslovom Spet najdeni zakladi-mojstrovine iz Istre.. Poslušala sem same laži. Vse te slike velikih beneških mojstrov, med drugim Carpaccia, Vivarinija, Paola Veneziana, Tiepola so bile odpeljane z reverzi, torej z obvezo, da se, ko bo enkrat nevarnost minila, vrnejo. Začela sem raziskovati, kaj se je zgodilo in nastala je trojezična knjiga V Italiji zadržane umetnine iz Kopra, Izole, Pirana. V knjigi je natančno popisano, za katere umetnine gre, od kod so, in kam so jih odnesli. Potem sem, mislim, da v Padovi, slišala, da o tem, kako so bile te slike odpeljane, obstaja tudi dnevnik. V Udinah sem v muzeju poznala takratnega direktorja Giuseppea

Bergaminija, ga prosila, naj mi pokaže ta dnevnik, ki ga je napisal Carlo Somenza de Marco, takrat direktor muzeja v Udinah. Ta druga knjiga je torej trojezični dnevnik v italijanščini, slovenščini in angleščini. Tukaj je vse natančno popisano, kako so bile slike umaknjene, odpeljane, kje so bile zdržane itd., po datumih, zelo zanimivo čtivo. Po kapitulaciji Italije so naši zaboji ostali v kleti v Sant Danielu, potem so jih odpeljali v Rim. Dnevnik se zaključuje s stavkom avtorja, ki pravi, da upa, da bodo v miru, te umetnine kdaj prišle tja, od koder so odšle. Dolgo sem težila, da je treba ta dnevnik prevesti in objaviti, in to smo zdaj dosegli. Italijani vztrajajo, da so slike nastale takrat, ko so bili oni tukaj, in da so njihove. Slike so imenitno restavrirane, popisi urejeni, raziskane. Sodile bi v kakšno veliko svetovno galerijo.

Tvegate ugotovitev, da slike ne bi bile tako dobro urejene in restavrirane, če bi ostale tu?

Ne, to težko rečem. Tudi mi imamo dobre restavratorje.

Kako dolgo lahko traja ta borba za vrnitev slik?

Ne vem, po sedemnajstih letih sem svoje delo končala, zdaj so na vrsti drugi. Tako in tako mi pravijo, naj raje pišem konzervatorske spomine.

Vaša napoved dogajanja?

Vesela sem, da sta obe knjigi izšli. Morda bosta kdaj komu prišli prav. Morda čez sto let. Tudi Narodni dom v Trstu smo dobili nazaj po sto letih. No, če bi imeli več takih diplomatov, kot je sedanji konzul Vojko Vovk v Trstu, morda tudi prej.

1. 11. 2021 **Obala plus**

Stran/Termin: 30

Naslov: DRAGULJI ZNAMENITOSTI IZ PTIČJE PERSPEKTIVE

Avtor: Maja Cergol

Rubrika/Oddaja: /

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 321,22

Naklada: 30.000,00

Gesla: ARHITEKT, ARHITEKTURA

DRAGULJI ZNAMENITOSTI IZ PTIČJE PERSPEKTIVE

Ob odkrivanju lepote in zanimivosti mestnega jedra Kopra ostanejo dimniki velikokrat spregledani. Po vzoru Benetk se na koprskih strehah skriva pravo malo arhitekturno bogastvo. Mestno tkivo nekoč glavnega mesta pomorske republike je tako gosto, da le redko ponuja široke panorame, namesto tega pa izstopajo oblike dimnikov.

Koper je mesto stoterih dimnikov (vir: krajevna skupnost Koper Center)

Čudež relikvije svetega križa pri mostu Rialto, Vittore Carpaccio (vir: Gallerie dell'Accademia di Venezia)

Beneško posebnost so upodobili celo slikarji, med njimi tudi Vittore Carpaccio, ki je zadnje desetletje preživel in ustvarjal v Kopru, v sliki "Čudež relikvije svetega križa pri mostu Rialto", kjer prevladujejo značilne oblike prisekanega stožca ali zvona.

Varnost in zaščita sčasoma postali trend

Benečani so veljali za praktične ljudi, ki jih odlikujejo racionalne rešitve za preživetje v nevhvaležnem okolju, kot je laguna, zato se poraja vprašanje, čemu so se odločili za tako zapletene in drage gradnje. Razlog tiči v varnosti določenih

oblik, saj so bile iskre, ki so uhajale iz dimnikov, glavni vzrok požarov v Benetkah, kjer je gradnja do trinajstega stoletja potekala v lesu. Posebne oblike dimnikov so zagotavljale, da iskre niso uhajale iz cevi. Struktura dimnika je prisilila zrak, da sledi vijugastim potem, iskre, ki so udarjale v stene, pa so bile usmerjene na območja znotraj samega dimnika in se ohladile. Poleg nevarnosti požarov tudi vlaga, sol, gosto poseljeno območje s strehami različnih višin ustvarijo neugodne okoliščine kar zadeva izgon hlapov iz dimnika. Pokrovi ščitijo pred padavinami, stranske in zgornje luknje pa služijo odvajanju hlapov ter

režo med zunanjo steno dimnika in dimnikom. V dvanajstem stoletju z uveljavitvijo premoči na morju, les nadomesti kamen, ob tem pa se ustanovijo vladni organi za urejanje gradbene dejavnosti in se poklic »murerja« (zidarja) natančneje opredeli. V začetku trinajstega stoletja je že delovala šola »Scuola dei mureric«, zaključni izpit pa je bil ravno izgradnja dimnika. Obrtno združenje ali ceh, eno najstarejših v mestu, je imelo posebna pravila za zagotavljanje najvišje kakovosti dela.

Sestavni del podobe Kopra

Istrski dimniki so nastajali pod vplivom stilne

Primer vijačnega dimnika v Kopru

Maja Cergol

arhitekture Benetk kot številni drugi stavbni elementi. Da je Koper spadal pod Beneško republiko, odmeva celo v vsakem vetriču po ulicah mesta, da ima posebne celo dimnike, pa ne ve več vsak. Gradiva, da bi jih kdo, ki jih je mimogrede opazil, potešil radovednost ni veliko, je pa katalog, »Koper- Mesto stoterih dimnikov«, ki ga je izdala Mestna Občina Koper leta 2004, celovit. Delo, v slovenski ali italijanski različici, je nastalo pod zasnovo **Valterja Pikla** s prispevki poznavalcev z različnih področij za strokovno in laično uporabo za potrebe prenov, rekonstrukcij in novih gradenj. Tedaj je monografijo pospremil niz aktivnosti za vzpostavljanje pozitivnega odnosa, ponosa in občutka pripadnosti bogatem okolju. Nenavadne oblike dimnikov istrskih mest, trgov in vasi so nastajale pretežno za zaščite pred vetrovi, vendar se je meja med obliko in funkcijo s časom brisala. Postali so ne le okras, temveč tudi simbol istrskih hiš, izvemo iz prispevka **Salvatorja Žitka** v omenjeni publikaciji, kjer se je podpisal pod zgodovinski vidik. Aerodinamična oblika različic z zvonastimi zaključki je namreč najbolje kljubovala tako burji kot jugu, kasnejša izpeljanka je dimniku dala kockasto obliko,

medtem ko je bila oblika oglatega dimnika posledica preprostejše gradnje in okusa. Zunanji elementi, primer vijáčastega, krasi streho Gledališča, ki so se s časom razvili, so služili lepšavi oblik in poskusom, da bi se vlek čimbolj povečal. Katalogacije dimnikov in kaminskih fasadnih izzidkov se je takrat lotila **Agnese Babič** tako kot tudi razčlembe elementov. Danes take dimnike lahko opazimo le še na nekaterih palačah, posebno slikovite najdemo na Resslervi ulici, natančneje na Almerigottijevi palači, na kompleksu hiš ob Sabini-Grisonijevi palači, palači Gravisi-Brababianca ali Belgramoni-Tacco. Še bolj redki so primeri lepo ohranjenih in ustrezno obnovljenih, vsekakor so vredni pogleda navzgor, raziskovanja, morda s pomočjo kataloga, ki premore mapo in fotografije izpod objektiv **Matevža Lenarčiča** s perspektivami, ki si jih večinoma lahko privoščijo ptiči ali droni. Na žalost ne primanjkuje niti pohabljenih primerkov, prepuščenih zobu časa ali divji prenovi, v izogib temu so se tedaj lotili projekta, ki je, kot je pritrtil Pikel, imel dober odziv in bi bilo nedvomno vredno nadaljevati.

Naslov: Temeljni namen je poiskati ustrezno ravnotežje med javnimi in zasebnimi interesi

Avtor: Špela Kranjc

Rubrika/Oddaja: IZ OBČINSKIH UPRAV

Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 285,03

Naklada: 7.400,00

Gesla: ARHITEKTURNI NATEČAJ, ARHITEKTURA, ARHITEKT

Temeljni namen je poiskati ustrezno ravnotežje med javnimi in zasebnimi interesi

Občina Tolmin je pred enim letom na tretji ponovitvi javne dražbe kot edini interesent kupila objekt nekdanjega hotela Paradiso. Ob zavedanju, da širše območje Sotočja predstavlja izjemen potencial, je župan **Uroš Brežan** januarja letos imenoval delovno skupino, katere naloga je do konca tega leta pripraviti predlog oblikovanja smernic za urejanje in nadaljnji razvoj Sotočja. Pri oblikovanju skupine je župan želel zastopnost čim širšega nabora znanj in izkušenj, zato je vanjo imenoval predstavnike občinske uprave **Janjo Bičič** in mag. **Mirana Droleta**, Območne obrtne zbornice **Renato Komar**, predsednika Krajevne skupnosti Tolmin **Danjela Tomažinčiča**, **Davorina Korena** iz Javnega zavoda Triglavski narodni park (TNP), **Matejo Leban** iz Javnega zavoda za turizem Dolina Soče, **Mira Kristana** s Posoškega razvojnega centra, **Suzano Hvala** kot predstavnicu mladih ter zunanjega sodelavca **Janka Humarja**.

Delovno skupino vodi podžupan mag. **Matej Skočir**, ki je predstavil njene dosedanje aktivnosti.

Kako ste člani skupine pristopili k delu in kdaj ga boste zaključili?

Takoj v februarju smo si ogledali lokacijo in sprejeli okvirni program dela, v katerem smo zastavili vsebinsko in časovno ambiciozne cilje. Do konca letošnjega leta bomo pripravili predlog oblikovanja smernic razvoja Sotočja in ga predstavili občinskemu svetu. Če bo potrjen, bomo nemudoma pričeli s postopkom javnega naročila za poslovno-investicijski

načrt razvoja Sotočja. Ker gre za pomemben in tudi investicijsko zahteven projekt, razmišljamo še o izvedbi arhitekturnega natečaja, ki bo prikazal možne arhitekturne rešitve, obenem pa želimo poiskati tudi zunanje vire financiranja – bodisi prek različnih mehanizmov v okviru ukrepov Evropske unije bodisi prek javno-zasebnega partnerstva.

Kaj iz zastavljenega programa dela ste že uspeli opraviti in kaj vas še čaka?

V poletnem času smo s pomočjo **Posoškega razvojnega centra** izvedli anketo, s katero smo preverjali mnenja sodelujočih glede različnih pobud razvoja Sotočja. Odziv je bil odličen, prejeli smo skoraj 500 odgovorov. Trenutno zaključujemo z intervjuji s

ključnimi zunanji deležniki. Po pridobitvi vseh informacij bomo v delovni skupini opravili podrobno vsebinsko razpravo in izoblikovali končne predloge, načrtujemo pa tudi izvedbo javne delavnice, na kateri bomo izhodišča in predloge razvoja Sotočja predstavili zainteresirani javnosti. V sklepnih fazi se bodo predlogi obravnavali na občinskem svetu.

Ali se že kažejo kakšne usmeritve, kam naj bi razvoj tega območja šel?

Ocenjujemo, da je Sotočje strateško razvojno območje Tolmina in širšega prostora, pri čemer to razumemo tudi v čezmejnem smislu. Naš temeljni namen pri urejanju območja je poiskati ustrezno ravnotežje med javnimi in zasebnimi interesi. Naj za lažjo predstavbo naštejemo nekaj predlogov, kaj naj bi se na tem območju nahajalo: center za »outdoor« aktivnosti, center obiskovalcev TNP, prostor za izvajanje prireditev, prostor, ki bi omogočil nastanitvene kapacitete (kamp, glamping ...) in spremljajoče storitve (gostinska ponudba, družnje ...). Cilj bo torej uskladiti želje in potrebe domačinov, ki si želijo javnega in odprtega prostora, ter interese deležnikov, ki bodo v njem prepoznavali strateški interes z dolgoročnim trajnostnim razvojem.

Kako široko območje bodo zajemale smernice, ki jih pripravljate?

Prednostno se ukvarjamo z ožjim območjem, to je območjem objekta z okolico, ki ga je občina kupila na javni dražbi. Zaradi strateškega pomena lokacije iščemo tudi rešitve za

DELOVNA SKUPINA ZA OBLIKOVANJE SMERNIC ZA UREJANJE IN NADALJNI RAZVOJ SOTOČJA se prednostno ukvarja z ožjim območjem objekta nekdanjega hotela *Paradiso* z okolico, zaradi strateškega pomena lokacije pa išče tudi rešitve za širše območje s Sotočjem ter dostopom in povezavo do Tolmina in nemške kostnice. **Foto: Špela Kranjc**

širše območje, ki poleg Sotočja zajema tudi dostop in povezavo do Tolmina in do nemške kostnice. Opozoriti velja, da gre za območja, ki niso v občinski lasti, zato se bo v tem delu glede posameznih predlogov treba usklajevati s posameznimi lastniki. Prav iz tega razloga obstaja možnost, da se bo območje razvijalo v več fazah.

Pogovor pripravila: Špela Kranjc

---

27. 10. 2021 TV Slovenija 1

Stran/Termin: 19:00:00

Naslov: Burna razprava v Državnem zboru

Avtor:

Rubrika/Oddaja: DNEVNIK

Žanr: DIALOGIZIRANO POROČILO

Površina/Trajanje: 00:01:00

Naklada:

Gesla: ARHITEKT

SAŠA KRAJNC: V Državnem zboru je danes bila druga obravnava predloga gradbenega zakona, ki razburja **arhitekto**. Burno razpravo so pričakovali mnogi in sicer zaradi določil kdo naj vodi gradbene projekte, ko gre za zgradbe v javnem interesu. A koalicija je poslance v pristojnem odboru presenetila z novim dopolnilom k zakonu, ki po mnenju opozicije posega v na referendumu zavrnjen zakon o vodah. Seja sicer še traja.

ANDREJ VIZJAK (minister za okolje in prostor): Najmanj kaj pa je, se s tem členom ne posega v varovanje voda. Se samo omogoči nekaj, kar je že predvideno v zakonu o vodah, v učinkovitejšem upravnem postopku, nič drugega.

VIOLETA TOMIĆ (Levica): Je bil zakon, ki je bil predlagan s strani istega ministrstva v nasprotju z ustavo in z Aarhuško konvencijo. In znova s tem 66., k amandmaju k 66. členu, znova gremo isto zgodbo.

27. 10. 2021 www.sta.si

Stran/Termin:

Naslov: Odbor DZ za infrastrukturo opravil drugo branje prenove gradbeno-prostorske

Avtor: rbi/ap

Rubrika/Oddaja:

Žanr: SPLETNI ČLANEK

Površina/Trajanje: 1,00

Naklada:

Gesla: ZBORNICA ZA ARHITEKTURO IN PROSTOR

[LINK](#)

Odbor DZ za infrastrukturo, okolje in prostor je v drugem branju potrdil predloga novega gradbenega zakona in zakona o urejanju prostora. Med razpravo je veliko prahu dvignil predvsem amandma koalicije k 66. členu gradbenega zakona, ki po mnenju dela opozicije posega v zakon o vodah. Predlagani amandma so predlagatelji naknadno umaknili. Trenutni gradbeni zakon je v veljavo stopil leta 2018, zato ni bila ambicija ministrstva za okolje in prostor, da radikalno spremeni zakonodajo, ampak da odpravi nekatere težave in bistveno razbremeni birokracijo, je pojasnil okoljski minister Andrej Vizjak. Med ključnimi rešitvami novega gradbenega zakona je minister naštel možnost pridobitve gradbenega dovoljenja v instruktorskem roku 30 dni, če ima investitor vso potrebno dokumentacijo in dokazila o pravici graditi ter nihče od stranskih udeležencev gradnji ne nasprotuje. Dana bo tudi dodatna pravna podlaga za poslovanje v elektronski obliki. Predlagani zakon bi omogočil tudi učinkovitejši inšpekcijski nadzor, saj bodo lahko nezahtevne objekte odslej nadzirali tudi občinski redarji. Predsednik [Zbornice za arhitekturo in prostor](#) Slovenije Tomaž Krištof je poudaril, da predlagani zakon privilegira ene in deprivilegira druge stroke, predvsem arhitekturno. Predsednik Inženirske zbornice Slovenije Črtomir Remec se s slednjim ni strinjal in je ocenil, da predlagani zakon dejansko omogoča enakopravno vključevanje strok. Prav tako se mu zdi, da je predlagana zakonodaja bolj razumljiva povprečnim državljanom. Tekom razprave so se nekateri poslanci iz vrst opozicije obregnili ob predlagani amandma koalicije k 66. členu zakona o gradbeništvu, ki omogoča "prevlado druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave." Po oceni dela opozicije gre pri tem za poseganje v zakon o vodah. Po pojasnilih poslanca SDS Ljuba Žnidarja, 66. člen govori o odstopanju katastrskega stanja od dejanskega stanja vodotokov. Kot je opozoril Dejan Židan (SD), bi se s tem amandmajem zaobšlo odločitev referendumu o noveli zakona o vodah. Edvard Paulič (LMŠ) pa se je ob tem spraševal, zakaj so jih s tem predlogom seznanili šele tik pred začetkom seje in ne že prej, če je njihov interes iskren. Andrej Rajh (SAB) je povedal, da sicer razume potrebo po pohitritvi postopkov, a ni prepričan, če je to primeren način. Violeta Tomić (Levica) pa je poudarila, da bi lahko sprejetje tega amandmaja vodilo v nov referendum, saj je slovenska javnost "zelo občutljiva, ko pride do vode." Kot je pojasnil Vizjak, amandma podpira, ker gre za vsebinski zapis, ki trenutno že velja na podlagi interventnega zakona. Tako gre za procesni amandma, s katerim želijo, da se to določilo ohrani tudi po izteku interventne zakonodaje, v smislu razbremenitve zakonodajnih postopkov, je pojasnil. Po dveh polurnih prekinitvah se je Žnidar predstavil popravek amandmaja, s katerim so izvzeli tisti del amandmaja, ki je po besedah poslanca opozicijo najbolj motil. Novi predlog striktno in ozko določi, da za tisti primer, da se je vodno telo spremenilo glede na katastrsko stanje, določi izjema v postopku integralnega gradbenega dovoljenja. Gregor Perič (SMC) je po dodatni petminutni prekinitvi seje pojasnil, da so se predlagatelji odločili, da prvotni in popravljeni amandma umaknejo, s čimer je bila razprava o tej točki zaključena. Predlog zakona je na koncu z desetimi glasovi za in dvema proti dobil podporo pristojnega odbora. Podporo zakonu so izrazili v SDS, SMC in SNS, medtem ko so mu nasprotovali v Levici. V SD, SAB in LMŠ, so se glasovanja vzdržali. Namen novega zakona o urejanju prostora je po besedah državnega sekretarja na ministrstvu za okolje Roberta Rožaca je izboljšanje določenih področij obstoječe zakonodaje. Med drugim bo pri državnih prostorskih načrtih ustanovljena projektna skupina, tako da bo delo potekalo hkrati med vsemi strokami, postopki načrtovanja posegov v prostor in postopki pridobivanja gradbenega dovoljenja pa bodo tekli kontinuirano. Odbor je na glasovanju z desetimi glasovi za in dve proti potrdil predlog zakona. Svoj glas podpore je predstavil Boris Doblekar (SDS), ki je mnenja, da gre za dober zakon, ki bo prispeval k temu, da bodo postopki bolj učinkoviti.